

tvořiti obsah některé služebnosti. Žaloba zápůrčí jest formálně odůvodněna, i když si žalovaná obec osobuje právo vlastnické k oné části pozemku, patřícího žalobcům, na němž konala práce rozměřovací, neboť žalobu vindikační na ochranu svého vlastnictví žalobci podati nemohli, poněvadž tato předpokládá zadržování věci se strany žalované; žalobci však o žalované obci ani netvrdí, že jim spornou část pozemku zadržovala, neb ji ve své moci měla a rovněž se nedomáhají žádáním žalobním vydání »zadržované« části pozemku. Jde tudíž o žalobu zápůrčí a proto posoudil odvolací soud případ po stránce právní mylně, upřev žalobě povahu žaloby zápůrčí.

Čís. 3479.

Stát není povinen náhradou, ztratila-li se zbraň, převzatá jím ve výkonu veřejné moci.

(Rozh. ze dne 8. února 1924, Rv I 1403/23.)

Dne 14. června 1919 zabavila vojenská policie v Č. v jižních Čechách žalobci pušku a dodala ji do skladiště dělostřeleckého pluku. Byv poukázán okresní politickou správou, by si pušku vyzvedl, domáhal se žalobce jejího vydání, byl však s žádostí odmítnut, ježto se puška ztratila. Žalobu na erár o náhradu škody procesní soud prvního stolu (zemský soud v Praze) zamítl, odvolací soud rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opírá se o to, že prý politický úřad (stát) stal se schovatelem bez ohledu na to, zda byla uzavřena smlouva schovací čili nic, neboť žalobce byl prý povinen odevzdati zbraň u politického úřadu »k uschování« a to prý se stalo. Avšak to neodpovídá stavu věci, neboť žaloba sama tvrdí, že puška byla žalobci zabavena, nebo. jak při jednání řekl, odebrána, ale i kdyby tomu tak bylo, že žalobce ji sám odevzdal, jak dle úředního příkazu povinen byl, bylo by to stejné, neboť odevzdání (či odebrání) nedělo se za tím účelem, aby stát zbraň uschoval, nýbrž bylo to opatření bezpečnostní, učiněné v zájmu veřejném, účelem bylo, by zbraň přišla z držby žalobce, v jehož ruce mohla se státi veřejnému pořádku nebezpečnou, v moc státu. Ovšem že stát jako detentor byl tím samým schovatelem, ale to nebyl technický poměr schovací po rozumu soukromého práva, nebyl stát schovatelem v zájmu vlastníkově (žalobcově) a vůbec ne schovatelem ve smyslu soukromoprávním, nýbrž schovatelem v zájmu vlastním, tudíž veřejném. Proto se nemohou z poměru toho dovozovati důsledky, obdobné těm, které nastávají, když se ztratí věc z úschovy soukromoprávní, nýbrž dlužno vycházeti z toho, že se ztratila věc, která byla úřadem převzata ve výkonu veřejné moci, a řešiti otázku, zda stát povinen jest

náhradou škody z této ztráty. Již před vydáním ústavní listiny platila v praxi a také, ačkoliv tu nikoli bez odporu, i v nauce zásada, že stát ručí za nezákonný výkon veřejné moci jen v tom případě, že mu zákon ručení to pro ten který případ jmenovitě ukládá. Takové případy jsou a nalézají se seznámenány v literatuře na př. u Randy: Schadenersatzpflicht a jinde, ale projednávány případ mezi ně nenáleží. Ústavní listina tuto zásadu převzala, stanovivši v §u 92. výslovně, že z á k o n určuje, pokud stát za škodu, způsobenou nezákonným výkonem moci veřejné ručí. V tom jest ovšem obsažen nejen zákonodárcův slib budoucí zákonné úpravy této otázky, nýbrž i odkaz na zvláštní zákonné normy, ručení státu pro ty které jednotlivé případy již stanoví, ale právě proto plyne z toho nepopíratelně, že ručení státu za škodu tohoto druhu nenastává, není-li zákona, jenž by mu náhradu její ukládal. Při tom jest lhostejno, že případ stal se již v roce 1919 (v červnu), kdežto ústavní listina vešla v působnost teprve dne 6. března 1920 (čl. VIII. uv. zák.), neboť potvrdila jen, jak již vyloženo, dosavadní právo, t. j. výklad, jakého se mu v praxi i v panující nauce dostalo, a jest tedy v tomto smyslu zákonným výkladem posavadního práva, jenž dle §u 8 obč. zák. na všechny posud nerozřešené případy použit býti musí. To žalobci na jeho výtku, že, neuznati tu stát za povinna k náhradě škody, znamená »porušení« — chce říci patrně urážku — všeho právního citu obyvatelstva. Že se věc přičí právnímu citu, o tom by mohlo býti teprv tehdy řeči, kdyby se dokázalo, že státní orgány ztrátu zavinily, o což však se žalobce ani nepokusil, neboť, je-li tu vinna náhoda nebo dokonce vyšší moc, nenastává povinnost k náhradě škody pravidelně ani v poměrech soukromoprávních, platíť tu pak zásada §u 1311 obč. zák., avšak i kdyby tomu tak bylo, že škodu přičítati dlužno k vině státním orgánům a že pak výrok, stát osvobozující, přičí se právnímu citu, musil by se žalobce a všichni jemu podobní, kdo jsou ve stejném postavení, se stížností svou obrátiti na zákonodárce, ale ne na soud, jenž podle výslovného příkazu ústavní listiny (§ 98) jest vázán zákonem, jehož zachovávání přísahou přislíbiti musil.

Čís. 3480.

Zavázal-li se nebo připověděl-li něco nesvéprávný a nabyli-li svéprávnosti dříve nežli zástupce (soud) smlouvu schválil (§ 865 druhá věta obč. zák.), jest na něm, by dal na jevo a to výslovně neb konkludentním činem, zda ve smlouvě setrvává, čili nic, při čemž není vázán lhůtou §u 862 obč. zák. Druhé straně jest ovšem volno, by určila svéprávnosti nabyvšímu přiměřenou lhůtu k vyjádření.

(Plenární usnesení ze dne 12. února 1924, čís. pres. 796/23.)

V praxi Nejvyššího soudu rozcházela se mínění v otázce, do jaké doby jest vázán smlouvou ten, kdo uzavřel smlouvu s nesvéprávným (§ 865 druhá věta obč. zák.), tohoto zavazující, jenž nabyli svéprávnosti před schválením smlouvy. Kdežto jedni ukládali svéprávnosti na-